

1. Гуляницькая Н. Методы науки о музыке : исследование / Наталья Гуляницькая. – М. : Музыка, 2009. – 256 с.
2. Дутчак В. Г. Мистецтво бандуристів українського зарубіжжя / Віолетта Дутчак // Українознавчі студії. – 2/2000. – Івано-Франківськ : Плай, 2000. – С. 283–293.
3. Дутчак В. Г. Дослідження кобзарства в науковій літературі діаспори / Віолетта Дутчак // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Кобзарство в контексті становлення української професійної культури”. – К. : ДАКККіМ, 2005. – С. 18–24.
4. Дутчак В. Г. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя ХХ ст. Специфіка збереження національної ідентичності / Віолетта Дутчак // Збірник доповідей І Міжнародної наукової конференції “Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті” (Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету “Львівська політехніка”). – Львів : Сполом, 2006. – С. 483–490.
5. Дутчак В. Г. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя крізь призму теорії традиції / Віолетта Дутчак // Музикознавчі студії Інституту мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки та Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. наук. пр. / [ред. кол. Рожок В. І., Посвалюк В. Т. та ін. ; упоряд. О. І. Коменда]. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – Вип. 5. – С. 173–184.
6. Еко У. Як написати дипломну роботу. Гуманітарні науки / Умберто Еко. – Тернопіль : Мандрівець, 2007. – 224 с.
7. Немкович О. Українське музикознавство ХХ століття як система наукових дисциплін : монографія / Олена Немкович. – К., 2006. – 534 с.
8. Ніколаєва Л. Основи науково-дослідницької роботи : навчальний посібник / Лідія Ніколаєва. – Львів : СПОЛОМ, 2003. – 172 с.
9. Самойленко А. И. Музыкаведение и методология гуманитарного знания. Проблема диалога : монографія / Александра Самойленко ; ред. Н. Г. Александрова. – Одесса : Астропринт, 2002. – 244 с.
10. Філіпенко А. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій : навчальний посібник / Антон Філіпенко. – К. : Академвидав, 2005. – 208 с.
11. Шейко В. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / Володимир Шейко, Наталія Кушніренко. – К. : Знання, 2006. – 307 с.
12. Шмагало Р. Т. Мистецька освіта в Україні середини ХІХ – середини ХХ ст. : структурування, методологія, художні позиції / Ростислав Шмагало. – Львів : Укр. технології, 2005. – 528 с. : 742 іл.
13. Шульгіна В. Д. Музична україніка / Валерія Шульгіна. – К. : НМАУ, 2000. – 232 с. : нот. – Бібліогр.: с. 196–230.

Автор статті розглядає методологічні аспекти дослідження бандурного мистецтва діаспори періода ХХ – початку ХХІ в. Конкретизуються напрямки та методи вивчення цього виду мистецтва як національно-культурного феномена.

Ключевые слова: українське зарубіжжя, кобзарство, бандурне мистецтво діаспори, методологія дослідження, методи дослідження.

Author of the article considers the period XX – to beginning of XXI century Diaspora bandura art research methodological aspects. Directions and methods of study of this type of art are specified as the national-cultural phenomenon.

Key words: Ukrainian foreignness, kobzar-art, bandura art of Diaspora, research methodology, research methods.

УДК 785.16

Лілія Пасічняк

ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПРОПАГУВАННЯ ТРАДИЦІЙ НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ (на прикладі фестивалю оркестрів народних інструментів “Кобзареві струни”)

У статті вивчаються роль і місце фестивалю оркестрів народних інструментів “Кобзареві струни” у справі відродження, збереження та пропагування традицій народно-інструментального виконавства Карпатського регіону.

Ключові слова: фестиваль, оркестр народних інструментів, концертне виконавство, аматорське мистецтво, традиція.

сприяти відродженню, збереженню та пропаганді фольклору, становленню культурних контактів у межах Карпатського регіону, а також між усіма українцями, у тому числі діаспори, популяризації виконавства на народних інструментах. Репрезентація фольклору на подібних заходах відбувається завдяки участі багатьох солістів, ансамблів, оркестрів народних інструментів, які є представниками як первинних (автентичних), так і вторинних (аматорських) форм фольклору, професійно реконструйованої автентики (навчально-експериментальні фольклорні ансамблі, професійні), а також фольклоризму (композиторські обробки народних пісень, танців).

Особливе значення серед вищеперелічених мистецьких акцій займає обласний фестиваль “Кобзареві струни”, який відрізняється з-поміж інших тим, що свою майстерність демонструють оркестри народних інструментів. Висвітленню окремих питань організації та особливостей проведення цього заходу присвячені газетні публікації народного артиста України Віктора Гуцала, методиста НД “Просвіта” смт Рожнятів Марії Савків, журналістів Мирослава Волошина (газета “Новини Підгір’я”) та Ігоря Лазоришина (газета “Галичина”). Відсутність дослідження, яке б вивчало основні тенденції фестивалю, його динаміку, специфіку функціонування, перспективи розвитку визначає актуальність нашої розвідки. **Метою** статті є осмислення ролі й місця фестивалю в справі відродження, збереження та пропагування традицій народно-інструментального виконавства Карпатського регіону.

За ініціативою засновника фестивалю – Рожнятівського відділу культури (начальник Я.І.Тринчук) і за підтримки його організаторів – головного управління культури Івано-Франківської облдержадміністрації (начальник А.В.Грицан), ОНМЦ культури “Прикарпаття” (директор Я.Поташник), Рожнятівської районної ради (голова І.І.Дирів), Рожнятівської держадміністрації (голова В.А.Семкович) у Шевченківські дні, а саме – 9 березня 1995 року, у смт Рожнятів на Іва-

¹ Зокрема, **Міжнародний гуцульський фестиваль** (м. Вижниця, смт Путила Чернівецької обл.; смт Печеніжин (Коломийський р-н), м. Коломия, м. Косів, смт Верховина, м. Яремче, м. Надвірна Івано-Франківської обл.; м. Рахів Закарпатської обл.), Міжнародний фольклорно-етнографічний фестиваль “**Коломийка**” (с. Корнич, смт Печеніжин Коломийського р-ну, м. Коломия), міжрегіональний фестиваль української народної пісні, музики і танцю “**Дністрові зорі**” (м. Городенка Івано-Франківської обл.; м. Заставна Чернівецької обл.; м. Заліщики Тернопільської обл.), обласний фестиваль сімейної та родинної творчості “**Родинні скарби Прикарпаття**” (смт Богородчани), обласний фестиваль оркестрів народних інструментів “**Кобзареві струни**” (смт Рожнятів, м. Коломия Івано-Франківської обл.), Міжнародний фолк-рок-фестиваль “**Бойківська ватра**” (смт Рожнятів, смт Брошнів-Осада, с. Осмолода Івано-Франківської обл.; м. Рава-Руська, м. Турка Львівської обл.), етнофестиваль “**Полонинське літо в Карпатах**” (с. Верхній Ясенів Верховинського р-ну), обласний фестиваль аматорського мистецтва “**Покутські джерела**” (м. Снятин, м. Тлумач, м. Городенка Івано-Франківської обл.), Міжнародний фестиваль етнічної музики та лендарту “**Шешори**” (с. Шешори Косівського р-ну), Міжнародний фольклорний фестиваль етнографічних регіонів України “**Родослав**” (м. Івано-Франківськ), обласний фестиваль-конкурс дитячих оркестрів народних інструментів (м. Косів), регіональний фестиваль гуцульських трійстих музик ім. **Могура** (смт Верховина), Міжнародний фестиваль українського традиційного мистецтва “**Етноеволуція “Космацький Великдень”**” (с. Космач Косівського р-ну) та ін.

но-Франківщині було започатковано обласний фестиваль оркестрів народних інструментів “Кобзареві струни”. У фестивалі беруть участь кращі оркестрові колективи й ансамблі народних інструментів Івано-Франківської, Тернопільської, Львівської, Чернівецької, Закарпатської областей. Серед гостей першого свята “найкраще виступив народний самодіяльний оркестр народних інструментів Коломийського районного центру народної творчості під керуванням заслуженого артиста України Петра Терпелюка” [4, с.1]. Уже стало традицією, що на кожному з наступних фестивалів у списку учасників обов’язково присутні колективи Коломийського району, а оркестр П.Терпелюка “Гуцулія” (сьогодні ним керує Микола Ковцуняк) серед постійних.

Головна мета й завдання фестивалю “Кобзареві струни” – збереження, пропагування народно-оркестрового виконавства, оригінальних автентичних творів, авторських композицій на основі народного мелосу, виявлення самобутніх творчих колективів, залучення молодих талантів до цього жанру, зміцнення творчих зв’язків між колективами України. У мистецькому проекті бере участь незмінний почесний голова фестивалю – народний артист України, професор, лауреат Національної премії ім. Т.Г.Шевченка, голова Асоціації народно-інструментального жанру Всеукраїнської музичної спілки України, художній керівник і диригент Національного оркестру українських народних інструментів Віктор Омелянович Гуцал (м. Київ).

Усі наступні фестивалі “Кобзареві струни” були проведені що два роки в березні, квітні в смт Рожнятів, за винятком другого, який відбувся 29 березня 1996 р. у приміщенні НД “Промісвіт” м. Коломия, присвячений 182-й річниці від дня народження Т.Г.Шевченка. Поміж запрошених гостей цього фестивалю – народний артист України Іван Попович. Серед учасників святкового заходу – народні аматорські оркестри народних інструментів Рожнятівського (кер. Ярослав Тринчук), Городенківського (“Покутські музики”, кер. Василь Дутчак), Богородчанського (“Візерунок”, кер. Василь Стефанюк), Надвірнянського (“Аркан”, кер. Сергій Орел) РНД, Коломийського районного центру КОР (культурно-освітньої роботи) і НТ (народної творчості) – “Гуцулія” і “Гуцулятко” (кер. заслужений артист України Петро Терпелюк); ансамблі народних інструментів – гурт “Долинські музики” (Долинський р-н, кер. Богдан Погонич), ансамбль народної музики (Долинський р-н, кер. Ігор Лопух), ансамбль сопіларів (с. Задубрівці Снятинського р-ну, кер. Микола Тимофійчук), студентський оркестр народної музики Прикарпатського університету ім. В.Стефаніка (“Галицькі забави”, кер. Б.Ровенко, Л.Никорак).

Фестиваль “Кобзареві струни” має свою цікаву історію виникнення. Ідея створення фестивалю саме оркестрів народних інструментів визріла ще 1987 року, коли в Києві на базі Національного оркестру народних інструментів (кер. В.Гуцал) проводився Республіканський семінар керівників самодіяльних оркестрів народних інструментів. З Івано-Франківської області учасниками цього заходу були Я.Тринчук (смт Рожнятів), В.Дутчак (м. Городенка), С.Орел (смт Делятин), Д.Біланюк (м. Косів). Зі слів Я.І.Тринчука дізнаємося, що ініціатором ідеї став Сергій Орел, який наголосив, що на Прикарпатті найбільше збережений цей жанр, то чому б у центрі активного його функціонування не започаткувати фестиваль оркестрів народних інструментів, де могли б представити своє мистецтво кожний з районів області за участю аматорських і професійних колективів. Назву фестивалю дав Я.Тринчук, перебуваючи під враженнями після відвідин могили Т.Г.Шевченка в Каневі, де він почув гру кобзаря. Звучання струн кобзи та майстерна, натхненна, жива гра цього кобзаря настільки вразили його, що в нього відразу визріла думка: “Кобзареві струни ще з козацьких часів “підтримували і проголошували” національну ідею, так і наші карпатські цимбали та скрипка можуть пропагувати українське засобами народно-інструментального жанру” [9].

У результаті аналізу проведених 12-ти фестивалів можна стверджувати про відчутне зростання рівня мистецького форуму загалом і, зокрема, художньо-виконавської майстерності колективів-учасників. Високий рівень професійності під час фестивалю презентували муніципальні колективи: “Рапсодія” ЦНД м. Івано-Франківськ (кер. заслужений артист України Любомир Никорак), “Аркан” Надвірнянського РБК (кер. заслужений артист України Сергій Орел); “Гуцулія” районного центру КОР і НТ м. Коломия (кер. Микола Ковцуняк), “Трембіта” МБК м. Коломия (кер. Михайло Могильняк). З кожним роком фестиваль молодшає, серед його

учасників усе більше дітей, юнаків і дівчат, що засвідчує про відродження в молоді інтересу до рідної культури¹.

Помітною стає тенденція до розширення рамок фестивалю, яка намітилася у 2006 році, коли серед гостей свята виступив колектив із сусідньої області – оркестр народних інструментів Закарпатської обласної філармонії “Угорські мелодії” (кер. О.Короленко). Під час проведення всіх фестивалів “Кобзареві струни” у запрошеннях, програмах, архівних матеріалах НД “Просвіта” смт Рожнятів зазначалося про його статус як обласного. 7 березня 2008 р. відбувся XI регіональний фестиваль оркестрів народних інструментів “Кобзареві струни”, присвячений 194-й річниці від дня народження Т.Г.Шевченка, у смт Рожнятів. Серед гостей фестивалю – оркестри й ансамблі народних інструментів Львівської (оркестр народної музики Братківської школи мистецтв Стрийського р-ну, кер. В.Кисіль), Тернопільської (оркестр народних інструментів м. Бережани, кер. заслужений працівник культури України І.Микитюк), Чернівецької (оркестр народних інструментів “Глинницькі музики” с. Глинки Кіцманського р-ну), Закарпатської (троїсті музики ДМШ смт Міжгір’я, кер. Ю.Біланинець) областей.

Здійснивши аналіз складу інструментальних ансамблів, оркестрів, які брали участь у фестивалі “Кобзареві струни”, можна зробити висновок, що ці колективи належать до народно-академічної культури й художньої самодіяльності (тріо, капели бандуристів, оркестри народних інструментів, ансамблі дрибарів, сопілкарів, “троїсті музики” тощо). Очевидною є тенденція використання в оркестрах народних інструментів певних типових груп інструментів, а саме – хордофонів: струнно-смичкові – перша й друга скрипки, контрабас; струнно-ударні – цимбали; аерофонів: кларнет, флейта, сопілка, баян, акордеон; мембранофонів: бубон з тарілкою, бубон (решітка). В окремих колективах до струнно-смичкової групи може входити ще й віолончель (оркестр “Рапсодія” (кер. Л.Никорак)). Серед епізодичних інструментів – трембіта, бугай. До складу оркестрів Рожнятівського РНД та Івано-Франківського музичного училища ім. Д.Січинського, окрім вищеназваних інструментів, входять бандури, кобзи, домри, які складають струнно-щипкову оркестрову групу. У народному аматорському оркестрі народних інструментів “Трембіта” Калуського коледжу культури і мистецтв (кер. заслужений працівник культури України Т.Малиш) і зразковому аматорському оркестрі народних інструментів “Дивограй” Рожнятівської школи мистецтв (кер. М.Турчин) використовують тембр поширеного на Закарпатті народного аерофона – тарагота, а також групу духових доповнюють труба та тромбон. Цей приклад ще раз підтверджує думку про те, що фестивалі, конкурси є важливим засобом обміну досвідом, виконавськими традиціями тощо.

¹ Зокрема, **солісти-інструменталісти** – Михайло Захарія (цимбали, м. Долина, 2000, 2008); Дмитро Ровенко (цимбали, клуб с. Горохолино-Ліс Богородчанського району, 2001, 2003, 2004, 2008); Петро Бабінець (бандура, с. Загвіздя, 2004); Петро Рибчак (акордеон, учень Брошнівської ДШМ ім. В.Івасюка, 2001); **ансамблі народних інструментів** – ансамбль бандуристів школи мистецтв ім. В.Івасюка смт Брошнів Рожнятівського району (кер. Марія Литвин, 1998, 2001, 2006), тріо бандуристів Рожнятівської дитячої школи мистецтв (кер. Леся Гук, 2003), зразковий аматорський ансамбль народної музики Рожнятівської ДШМ (кер. Михайло Турчин, 1998, 2000, 2001, 2004, 2006, 2008, 2010), ансамбль дрибарів ДМШ с. Слобода-Рівнянська Рожнятівського р-ну (кер. Василь Дмитрів, 2001, 2008, 2010), народний аматорський ансамбль сопілкарів БК с. Задубрівці (кер. Микола Тимофійчук, 1996, 2000), народний аматорський ансамбль сопілкарів НД с. Лісний Хлібичин Коломийського району (кер. Іван П’ятничук, 1996, 2001); **дитячі оркестри народних інструментів** – “Гуцулятко” Коломийського районного центру КОР і НТ (кер. народний артист України Петро Терпелюк, 1996), ДМШ смт Богородчани (кер. Анжела Михашук, 2010), Підпечерівської державної дитячої школи мистецтв (кер. Л.Я.Никорак, 2000, 2001), ДМШ №3 м. Івано-Франківськ (кер. Любомир Никорак, 2000, 2001).

Інструментальний склад ансамблів “троїстих музик”, які брали участь у фестивалі, досить різноманітний, що виявляє певну тенденцію функціонування і популярності інструментів у кожному з регіонів: народні духові, цимбали, баян, контрабас; скрипка, сопілка, цимбали, бубон з тарілкою (Богородчанський р-н), скрипка, кларнет, цимбали, баян, контрабас; дві скрипки, сопілка, цимбали, баян, бубон з тарілкою (Косівський р-н), скрипка, сопілка, цимбали, баян, бубон з тарілкою (Верховинський р-н), скрипка, гітара, баян, котрабас; скрипка, флейта, кобза, акордеон, контрабас (Долинський р-н) та ін. Представлені інструментальні гурти (капели, “троїсті музики”) мають нетиповий для фольклорних (автентичних) ансамблів склад виконавців, характерний для Гуцульщини (скрипка, фрілка або монтелев, цимбали, бубон з тарілками) і Бойківщини (скрипка, бас, цимбали, бубон). Натомість спостерігаємо використання нетрадиційних для української народно-інструментальної культури інструментів, які, зважаючи на історичні обставини та широке використання, отримали популярність у народно-інструментальному жанрі Карпатського регіону: оркестрові різновиди сопілок, кларнет, флейта, угорські цимбали, гітара, кобза, баян, акордеон, контрабас.

Концертні програми оркестрів народних інструментів складаються як з інструментальних, так і вокально-інструментальних композицій: обробки народних мелодій; інструментування, аранжування оригінальних творів, написаних для інших інструментів (соло, ансамблю, оркестру), вокалістів – марш, вальс, танго, пісня, романс, п'єса; оригінальні інструментальні оркестрові твори на основі народного мелосу – концертна п'єса, фантазія, музична картина, сюїта, віночок, в'язанка; вокально-інструментальні композиції на основі народних та авторських пісень (додаток 2).

Сценічна інтерпретація й авторська обробка поданої в додатку інструментальної традиційної музики здійснюється від “музейної” репродукції до авторської етноімпровізації. Обов'язковою складовою репертуару учасників фестивалю є те, що кожен оркестр яскраво відтворює фольклор свого краю, зокрема, його етнографічних груп – гуцулів, бойків, лемків, покутян, ополян.

За час існування фестиваль “Кобзареві струни” перетворився на мистецьке свято, де проводяться різноманітні культурно-мистецькі акції: виставка-продаж декоративно-прикладного мистецтва майстрів Рожнятівського району; фотовиставка художніх світлин “Стежками Кобзаря” народної аматорської студії “Пролісок” Рожнятівського РНД (2010, кер. І.Парадовський); книжкова виставка “Т.Г.Шевченко. Життя. Творчість. Світогляд” (1995); виставка вишиття, передусім Ірини Павлів із села Креховичі і художнього розпису кераміки майстрів народно-прикладного мистецтва Івано-Франківської області (2010); виставки художнього відділу Брошнівської дитячої школи мистецтв ім. В.Івасюка, творів художника В.Харченка, вишивок від “Союзу українок”, дитячих малюнків від Будинку школяра (2001)¹.

У фестивальному концерті поряд з інструментальною музикою завжди звучать поетичні рядки Кобзаря (Надія Писар, 2001; призер I премії районного огляду-конкурсу читців, присвяченого Т.Г.Шевченку, Ольга Сухарник, 2008; призер II премії районного огляду-конкурсу читців, присвяченого Т.Г.Шевченку, Наталія Гулій, 2008), а також пісні на слова Т.Г.Шевченка (вокальне тріо в складі Ганни Андрусів, Марії Литвин, Надії Мензатюк: сл. Т.Г.Шевченка, 1998, 2008; тріо бандуристок Рожнятівської школи мистецтв (кер. Олександра Бігун, 2003, 2008); солістка Тетяна Зварич, 2008).

Спектр типології виконавських жанрів фестивалю досить різноманітний: солісти-інструменталісти (дримбар – В.Дмитрів із с. Слобода-Рівнянська, 2004, 2006²; бандуристи – В.Єси-

¹ Традиційними заходами, якими розпочинається фестиваль, є: урочиста літургія, святковий похід учасників і гостей фестивалю від церкви до пам'ятника Т.Г.Шевченку, де відбувається святочна академія вшанування пророка, поета, Кобзаря (панахида, яку відправляє отець-декан Рожнятівського деканату УГКЦ Ярослав Жовнірович; під звуки фонограм пісень “Шлях до Тараса” і “Заповіт” – читання віршів, покладання квітів до пам'ятника Т.Г.Шевченку; власне відкриття фестивалю (звучить Державний гімн України), привітальні слова організаторів фестивалю, гостей, почесного голови, учнів Рожнятівської ЗОШ, і на завершення знову звучить Гімн України). А далі голова райдержадміністрації В.Семкович запрошує всіх у НД “Просвіта”, де відбувається друга частина свята – фестивального концерту, який розпочинається Кобзаревим гімном “Реве та стогне Дніпр широкий” у виконанні зведеного хору.

² Роки, які зазначаються в даному абзаці, – це дати участі у фестивалі соліста, ансамблю, оркестру.

пок, соліст-бандурист Національного оркестру народних інструментів України, в. о. голови Всеукраїнської спілки кобзарів України, заслужений артист України, 2000; Г.Свірко-Мазур, викладач Долинської школи естетичного виховання, 2000, 2001; Б.Дибенко, викладач ДМШ №1 м. Івано-Франківськ, 2003; В.Дутчак, кандидат мистецтвознавства, доцент Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника, 2004; народні духові – П.Яремчук, соліст РПК смт Богородчани, 2004); ансамблі як інструментальні (народний аматорський ансамбль народної музики Долинського РНД – кер. І.Лопух, 1996, 2004, 2008; народний аматорський ансамбль “Долинські музики” Долинського РНД – кер. Р.Шумей, 1996, 2003, 2006; народний аматорський фольклорно-музичний гурт “Рушничок” Делятинського СНД Надвірнянського району – кер. А.Івасюк, 1998, 2006; тріо бандуристів сім’ї Вівчаренків с. Угринів-Горішній Тисменицького району – кер. Г.Вівчаренко, 2003, 2004), так і вокальні (народний аматорський вокальний ансамбль “Мелодія” Рожнятівського РНД – кер. І.Кравців, 1998, 2001, 2006, 2010; народний аматорський вокальний ансамбль Брошнівського НД – кер. Г.Андрусів, 1998, 2006; народний аматорський вокальний ансамбль “Намісто” Калуського державного училища культури – кер. Г.Мартиненко, 2000, 2001); капели бандуристів (народна аматорська муніципальна капела бандуристів Івано-Франківського ЦНД – кер. заслужений працівник культури України М.Шевченко, 2003, 2004, 2006; народна аматорська капела бандуристів Калуського РНД – кер. Г.Микуляк, 2000, 2001); “троїсті музики” (капела “Черемош” Верховинського РНД – кер. заслужений працівник культури України Р.Кумлик, 2000; НД ім. Т.Г.Шевченка м. Бурштин Галицького району – кер. Л.Ватаманюк, 2003; фольклорний гурт “Музики” БК с. Горохолино Богородчанського району – кер. О.Ровенко, 1997, 1998, 2006; “троїсті музики” “Мелодія гір” НД с-ща Яблунів Косівського району, – кер. В.Григорчак, 2006); муніципальні оркестри (муніципальний духовий оркестр Рожнятівського РНД – кер. З.Хашевський, 2004, 2006, 2008; “Аркан” Надвірнянського РНД – кер. заслужений артист України С.Орел, 1996, 2001, 2003, 2004, 2008, 2010; “Рапсодія” Івано-Франківського ЦНД – кер. Л.Никорак, 2000, 2001, 2003, 2004, 2006, 2008, 2010; “Гуцулія” Коломийського центру КОР і НТ – кер. М.Ковцуняк, 1995, 1996, 2001, 2003, 2004, 2006, 2008, 2010; “Трембіта” МБК м. Коломия – кер. І.Могильняк, 2008, 2010); навчальні оркестри, ансамблі (народний аматорський оркестр народних інструментів Калуського державного училища культури, кер. – Ю.Гречко, 1995; оркестр народних інструментів Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника – кер. Ю.Гречко, 2006; ансамбль народної музики Івано-Франківського державного музичного училища ім. Д.Січинського – кер. В.Ровенко, 2008, 2010; оркестр народних інструментів Івано-Франківського музичного училища ім. Д.Січинського – кер. Р.Сич, 2010); хори (народні аматорські хорові колективи – Рожнятівського РНД (кер. – М.Романишин, 2003, 2004, 2006; Н.Мензатюк, 2010), Перегінського НД (кер. – Б.Русинкевич, 2001, 2003, 2004, 2010), НД смт Брошнів Рожнятівського району (кер. – І.Терлецька, 2001, 2003, 2004, 2010), осередку “Союзу українок” (кер. – С.Діденко, 2010 р.)).

Народний артист України В.Гуцал, аналізуючи фестиваль, дав найвищу оцінку цій культурно-мистецькій акції – “...справжнє свято народно-інструментальної музики всього прикарпатського краю...” [6, с.2]. Фестиваль “Кобзареві струни” на теренах Прикарпаття виконує велику пізнавально-виховну й естетичну функції. Це не є конкурс і не змагання, а показ професійної майстерності різних народно-інструментальних колективів, збереження традицій виконавства на народних інструментах, популяризація української пісні та народної інструментальної музики.

Виступи учасників фестивалю є яскравим свідченням поширення та функціонування народно-оркестрового виконавства на території Івано-Франківської області, зокрема, у її районних міських центрах (додаток 1). На думку професора В.Гуцала, Івано-Франківська область відома в Україні як “П’ємонт збереження та розвитку народно-інструментального жанру” [5, с.2].

Кожен оркестр – це перлина нашого музичного мистецтва, оригінальний індивідуальний виконавський стиль, професійна виконавська майстерність учасників і керівника, власний, своєрідний колорит звучання, оригінальний репертуар як особлива сфера акумулювання характерних інтонаційних особливостей інструментальних і вокальних фольклорних мелодій Прикарпатського краю. Саме завдячуючи діяльності таких колективів, можна сподіватися на збереження, популяризацію, відтворення й передачу молодому поколінню величезної скарбни-

ці інструментальної музики Прикарпаття не тільки у вигляді записів формату CD чи DVD, нотних збірників, наукових публікацій, а й безпосереднього живого творчо-виконавського процесу. Проаналізувавши репертуар, прослухавши виступи оркестрів, ансамблів, окремих солістів, можна з упевненістю констатувати динаміку їх виконавської майстерності впродовж уже 12-ти фестивалів. Підтвердженням цього висновку може слугувати такий приклад. У кінці урочистої академії фестивалю 2010 року прозвучав “Запорізький марш” Є.Адамцевича (обробка В.Гуцала) у виконанні зведеного оркестру в складі кращих колективів фестивалю. За диригентським пультом – народний артист України, професор, лауреат Національної премії ім. Т.Шевченка, художній керівник і диригент Національного академічного оркестру українських народних інструментів Віктор Омелянович Гуцал.

Феномен народно-оркестрового виконавства означеного регіону в його дієвості. З початку його існування, а саме – другої половини ХХ століття і до сьогодні ми можемо відзначити появу й поширення в одному з регіонів України ще однієї традиції інструментальної музикування. А вірніше – вдалу трансформацію жанру “троїстих музик”, що, у свою чергу, не стало початком його нівелювання чи повного зникнення, а, навпаки, активним учасником процесу відродження, збереження й пропагування автентичної народно-інструментальної культури України сучасними засобами (композиторська творчість, концертне виконавство, фестивалі, конкурси та ін.).

Найдієвішою формою збереження і пропагування народно-інструментальних традицій Прикарпаття виявилось аматорське мистецтво. Більшість з учасників фестивалю (оркестри, ансамблі) мають звання “народний аматорський”, дитячі колективи – “зразковий”, яке вони отримали, у першу чергу, за активну участь у відродженні та пропагуванні національної автентичної інструментальної й вокальної музики як невичерпного джерела історії музичної культури українського народу. Як зазначає народний артист України В.Гуцал, “фестиваль показав, що всілякі розмови про кризу аматорського мистецтва безпідставні, бо не можна відлучити народ від духовного і духовності” [6, с.2].

Аматорські художні колективи, зокрема, ансамблі “троїстих музик”, ансамблі й оркестри народних інструментів, які беруть участь у фестивалі “Кобзареві струни”, є активними учасниками в процесі відтворення автентичного фольклору Карпатського регіону. Велику роль у цьому процесі відіграють керівники колективів – музиканти-віртуози, диригенти, творці репертуару, ентузіасти народно-інструментального жанру, педагоги. Участь автентичних ансамблів “троїстих музик” є можливою у фестивалі “Кобзареві струни” як безпосереднє представлення тієї основи, на якій саме й відбулося становлення народно-оркестрового виконавства України.

Висновки. Фестиваль “Кобзареві струни” – це своєрідна “творча лабораторія”, де відбувається взаємозбагачення всієї народно-інструментальної музики Прикарпаття. Це один із засобів сучасного функціонування української народно-інструментальної музики. Подібні фестивалі в Україні, які мають оркестрово-ансамблеве спрямування, проводяться в містах Севастополь, Нова Каховка, Дніпропетровськ. Перспектива фестивалю “Кобзареві струни” вбачається в розширенні географічних меж його учасників та отриманні статусу всеукраїнського, а в майбутньому й міжнародного, тому що кожен колектив на подібному міжнародному фестивалі може зайняти призове місце.

Значення цього фестивалю в справі пропаганди фольклору, безумовно, велике. Адже кожен колектив чи виконавець-соліст – це акумуляція народно-інструментальних традицій окремих регіонів Прикарпаття, які яскраво виражені у використанні інструментів, виконанні репертуару (особливе місце серед зразків належить гуцульському музичному фольклору), концертній діяльності, композиторській творчості, пошуково-дослідницькій роботі. Саме ці перелічені позиції є пріоритетними для визначення ролі й місця учасників фестивалю “Кобзареві струни” у відродженні, збереженні та пропагуванні фольклорних народно-інструментальних традицій Прикарпаття.

1. Архівні матеріали РНД смт Рожнятів (методист інструментального жанру Марія Савків).
2. Бойчук Б. Кобзареві струни / Б. Бойчук // Рідна земля. – 1996. – 29 берез. – С. 6.

3. Волошин М. Вінок шани Кобзареві / М. Волошин // Новини Підгір'я. – 2001. – № 22 (579). – 26 трав. – С. 1.
4. Вшанували пам'ять Кобзаря // Новини Підгір'я. – 1995. – 11 берез. – № 11 (256). – С. 1.
5. Гуцал В. Думки після обласного фестивалю / В. Гуцал // Культура і життя. – 1998. – № 16. – 22 квіт. – С. 2.
6. Гуцал В. Кобзареві струни / В. Гуцал // Культура і життя. – 2008. – № 17. – 16 квіт. – С. 2.
7. Гуцал В. Кобзареві струни [Текст] / В. Гуцал // Українська музична газета. – 2008. – № 2 (68). – С. 7.
8. І звучатимуть “Кобзареві струни” / Оргкомітет // Новини Підгір'я. – 1995. – 4 берез. – № 10 (255). – С. 4.
9. Інтерв'ю автора статті з керівником народного аматорського оркестру народних інструментів Рожнятівського РНД, заслуженим працівником культури України, начальником відділу культури і туризму Рожнятівської РДА Ярославом Івановичем Тринчуком (рукопис з фонограми). – Івано-Франківськ, 2010.
10. Лазоришин І. ...І заспівали струни – Кобзареві / І. Лазоришин // Галичина. – 2010. – 11 берез. – С. 9.
11. Хай М. Музично-інструментальна культура українців (фольклорна традиція) / М. Хай. – К. ; Дрогобич : Коло, 2007. – 545 с.

ДОДАТОК 1

Перелік оркестрів народних інструментів, які брали участь у фестивалі “Кобзареві струни” (1995–2010 рр.)

Івано-Франківська область

Рожнятівський район

1. Народний аматорський оркестр народних інструментів Рожнятівського РНД (кер. заслужений працівник культури України Ярослав Іванович Тринчук, 1995, 1996, 2000, 2001, 2003, 2008, 2010¹).
2. Зразковий аматорський оркестр народних інструментів “Дивограй” Рожнятівської школи мистецтв (кер. Михайло Турчин, 1998, 2000, 2001, 2004, 2006, 2008, 2010).
3. Народний аматорський оркестр народної музики “Водограй” НД с. Сваричів (кер. Микола Сагайдак, Олег Москаль, 2000, 2001, 2003, 2010).
4. Муніципальний духовий оркестр Рожнятівського РНД (кер. Зеновій Хашевський, 2004, 2006, 2008).

Надвірнянський район

5. Народний аматорський муніципальний оркестр народних інструментів “Аркан” Надвірнянського РНД (кер. заслужений артист України Сергій Орел, 1996, 2001, 2003, 2004, 2008, 2010).

Коломийський район

6. Муніципальний оркестр народних інструментів “Гуцулія” районного центру культурно-освітньої роботи і народної творчості (кер. Петро Терпелюк, Микола Ковцуняк, 1995, 1996, 2001, 2003, 2004, 2006, 2008, 2010).
7. Муніципальний оркестр народних інструментів “Трембіта” МБК м. Коломия (кер. Михайло Могильняк, 2008, 2010).
8. Народний аматорський оркестр народних інструментів НД смт Отинія (кер. Петро Цібій, 2000).
9. Оркестр народних інструментів “Гуцулятко” Коломийського районного центру народної творчості (кер. заслужений артист України Петро Терпелюк, 1996, 2001).

м. Івано-Франківськ

10. Муніципальний оркестр народної музики “Рапсодія” Івано-Франківського ЦНД (кер. заслужений артист України Любомир Никорак, 2000, 2001, 2003, 2004, 2006, 2008, 2010).
11. Народний аматорський оркестр народних інструментів “Галицькі забави” об'єднання профкому управління магістральних газопроводів “Прикарпаттрансгаз” (худ. кер. Богдан Ровенко, 2000, 2001).
12. Оркестр народних інструментів Івано-Франківського музичного училища ім. Д.Січинського (кер. Роман Сич, 2010).
13. Оркестр народних інструментів ДМШ №3 (кер. Любомир Никорак, 2000).
14. Оркестр народної музики Прикарпатського університету ім. В.Стефаніка “Галицькі забави” (кер. Б.Ровенко, Л.Никорак, 1996).
15. Оркестр народних інструментів Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаніка (кер. Ю.Гречко, 2006).

¹ Роки, які зазначаються в додатку, – це дати участі у фестивалі оркестрів.

Городенківський район

16. Оркестр народних інструментів “Ямгорів” Серафинецької ДМШ (кер. Дмитро Іллієвич, 2003, 2004, 2006, 2010).
17. Народний аматорський оркестр народних інструментів “Покутські музики” Городенківського РНД (кер. Василь Дутчак, 1995, 1996, 2001, 2003, 2004).

Галицький район

18. Народний аматорський оркестр народної музики ДМШ м. Бурштин (кер. Ярослав Сливоцький, 2006, 2008, 2010).

Косівський район

19. Оркестр народних інструментів НД с-ща Яблунів (кер. Василь Григорчак, 2004, 2006, 2008, 2010).
20. Народний аматорський оркестр народних інструментів Косівського РНД (дириг. Андрій Ткачук, 2000, 2001).
21. Народний аматорський оркестр народних інструментів Косівської школи мистецтв (кер. заслужений працівник культури України Дмитро Біланюк, 2003).

Верховинський район

22. Народний аматорський оркестр народних інструментів НД “Просвіта” с. Замагора (кер. Галина Мартищук, Василь Костюк, 2000, 2001, 2003).

м. Калусь

23. Народний аматорський оркестр народних інструментів “Трембіта” Калуського державного училища культури (худ. кер. і дириг., заслужений працівник культури України Танасій Малиш, 1995, 2000, 2001, 2003, 2004, 2006, 2008).
24. Оркестр народних інструментів “Струни Прикарпаття” палацу культури “Юність” (кер. Юрій Гречко, 1998, 2004, 2006).
25. Народний аматорський оркестр народних інструментів Калуського державного училища культури (кер. Ю.Гречко, 1995).

Долинський район

26. Народний аматорський оркестр народних інструментів “Гердан” Долинської дитячої музичної школи (худ. кер. Іван Захарія, 2000).

Тисменицький район

27. Народний аматорський оркестр народної музики відділу культури і туризму Тисменицької райдержадміністрації (кер. Олег Камінський, 2010).
28. Оркестр народних інструментів Підпечерівської державної дитячої школи мистецтв (кер. Л.Я.Никорак, 2000, 2001).

Богородчанський район

29. Народний аматорський оркестр народних інструментів НД с. Підгір'я (кер. Роман Мельник, 2000, 2001).
30. Оркестр народних інструментів ДМШ смт Богородчани (кер. Анжела Михашук, 2010).
31. Народний самодіяльний оркестр народних інструментів “Візерунок” Богородчанського РНД (кер. Василь Стефанюк, 1995, 1996).

Тернопільська область, м. Бережани

32. Народний аматорський оркестр народних інструментів м. Бережани (кер. Ігор Микитюк, 2008, 2010).

Чернівецька область, Кіцманський район

33. Оркестр народних інструментів “Глинницькі музики” с. Глинки (2008).

Львівська область, Стрийський район

34. Оркестр народної музики Братківської школи мистецтв (кер. Василь Кисіль, 2008).

Закарпатська область, м. Ужгород

35. Оркестр народних інструментів Закарпатської обласної філармонії “Угорські мелодії” (кер. О.Короленко, 2006).

ДОДАТОК 2

**Основний концертний репертуар, виконуваний
оркестрами – учасниками фестивалю “Кобзареві струни” (1995–2010)**

Обробки народних мелодій для оркестру народних інструментів

1. “Верховино, світку ти наш”. Обробка П.Терпеляка.
2. “Народні мелодії”. Обробка Д.Іллієвича.
3. “Газдівська полька”. Обробка Д.Іллієвича.
4. “Весільний марш”. Обробка М.Петрини.
5. Українська народна пісня “Розпрягайте, хлопці, коней”. Інструментування Ю.Гречка.

6. “Гуцульські вівчарські мелодії”. Обробка А.Івасюка.
7. “Гуцулка”. Обробка А.Івасюка.
8. “Галицькі наспіви”. Інструментування Я.Сливоцького.
9. Касабланка. “Від Іспанії до Латинської Америки”. Інструментування Я.Сливоцького.
10. “Хора і Сирба”. Інструментування Я.Сливоцького.
11. “Гуцулія”. Обробка Я.Сливоцького.
12. “Молдавський наспів”. Обробка Я.Сливоцького.
13. “Тернопільські гопанки”. Обробка Я.Сливоцького.
14. “Румунські мелодії”. Обробка П.Цібія.
15. Українська народна пісня “Ой за гаєм, гаєм”. Обробка В.Власова, інструментування М.Хорунжого.
16. “Українська весільна полька”. Обробка Д.Попічука.
17. “Румунська народна мелодія”. Обробка В.Григорчака.
18. Гуцульський народний танець “Аркан”. Обробка В.Григорчака.
19. Румунські мелодії “Лекуріччі”. Обробка О.Москаля.
20. “Полька-дідусь”. Обробка Л.Никорака.
21. “Косарські мелодії”. Обробка А.Ткачука.
22. “Буковинські мелодії”. Обробка Д.Павлюка.
23. “Бойківська весільна”. Інструментування М.Турчина.
24. “Сваричівська весільна”. Обробка М.Турчина.
25. Українська полька “Весілля у розпалі”. Обробка Р.Шумея.
26. “Гуцульські наспіви”. Обробка Р.Шумея.
27. “Українська полька”. Обробка І.Лопуха.
28. “Гопак”. Обробка І.Лопуха.
29. “Українські мелодії”. Обробка І.Лопуха.
30. “Румунська народна мелодія”. Обробка М.Ковцуняка.
31. Закарпатська народна пісня “Урваласи струна”. Обробка С.Орла.
32. “Чардаш”. Обробка С.Орла.
33. “Буковинські мелодії”. Обробка С.Орла.
34. “Коломийки”. Обробка С.Орла.
35. “Буковинський танець”. Обробка С.Орла.
36. Молдавський танець “Сирба”. Інструментування Т.Малиша.
37. “Дойна-козак” (записана в гірських районах Буковини). Обробка Т.Малиша.
38. “Молдавська хора”. Обробка В.Стефанюка.
39. “Ой зацвіли фіалочки”. Обробка В.Стефанюка.

**Інструментування, аранжування оригінальних творів, написаних для інших інструментів:
соло, ансамблю, оркестру; вокалістів, для оркестру народних інструментів**

1. Є.Адамцевич. “Запорізький марш”. Аранжування В.Гуцала.
2. С.Кушнірук. “Гуцульський диптих”. Аранжування В.Ровенка.
3. Г.Свиридов. “Вальс”. Аранжування Я.Тринчука.
4. Марш з кінофільму “Білий птах з чорною ознакою”. Аранжування В.Попадюка.
5. А.П’яццолла. “Лібертанго”. Інструментування Л.Никорака.
6. Я.Барнич. “Гуцулка Ксеня”. Аранжування О.Ровенка.
7. А.Кос-Анатольський. “Романс” з балету “Хустка Довбуша”. Інструментування Ю.Гречка.
8. К.М’ясков. “Український танець”. Інструментування Ю.Гречка.
9. В.Грідін. Варіації на тему української народної пісні “Іхав козак за Дунай”. Інструментування Ю.Гречка.
10. Фросіні. “Веселий акордеон”. Аранжування В.Романіва.

Оригінальні інструментальні оркестрові твори на основі народного мелосу

1. Д.Левицький. “Буковинські мелодії”.
2. Ю.Польовий. “Росяне намисто”.
3. В.Попадюк. “Карпатські візерунки”.
4. В.Попадюк. “Буковинські народні мелодії”.
5. В.Попадюк. “Фантазія на гуцульські народні мелодії” для сопілки з оркестром.
6. В.Басюл. “Весілля в селі”.
7. Е.Балог. “Полька для цимбалів”.
8. П.Терпелюк. “Танець старого гуцула”.
9. П.Терпелюк. “Віночок українських народних пісень”.
10. І.Міський. “Думка і коломийка”.

11. І.Міський. “Українські віртуози”.
12. В.Крецу. “Буковинська фантазія”.
13. В. Крецу. “Концертна сирба”.
14. В.Раду. “Весняна хора”.
15. Т.Йордакі. “П’єса для тарагота з оркестром”.
16. М.Тимофіїв. “Свято в Карпатах”.
17. М.Тимофіїв. “Легенда про Довбуша”.
18. М.Ковцуняк. “Гомін Карпат”.
19. Я.Лунгу. “П’єса для двох скрипок”.
20. Р.Сорогану. “П’єса для тарагота з оркестром”.
21. В.Гекер. “Мелодія та буковинські козачки”.
22. Г.Дініку. “Жайвір”.
23. С.Орел. “Концертна сирба”.
24. С.Орел. “Посвята”.
25. Т.Ремешило. “Гуцульські наспіви”.
26. А.Гайденко. «На святі “Вербунк”».
27. Л.Никорак. “Фантазія на гуцульські народні мелодії”.
28. Я.Щирба. “Прикарпатські наспіви”.
29. Х.Альперт. “Почуття”.
30. Д.Попічук. “Старовинна весільна полька”.
31. Д.Попічук. “Буковинська полька”.
32. Т.Малиш. “Радуйся, Гуцуліє”. Фантазія на теми гуцульських мелодій.
33. Т.Малиш. Музична картинка “Буковинські вечорниці”.
34. Т.Малиш. “Гірська чарівниця”. П’єса для сопілки з оркестром.
35. Т.Малиш. “П’єса на теми українських мелодій”.
36. В.Дутчак. “Гумореска”.
37. В.Дутчак. “Покутський сувенір”. Фантазія для сопілки з оркестром.
38. В.Дутчак. “Покутський образок” (фрагмент сюїти “Моє Покуття”).
39. В.Дутчак. Концертна полька “Молодичка”.
40. В.Дутчак. “Фантазія на теми пісень на слова Т.Г.Шевченка”.
41. В.Дутчак. “Віночок старовинних танців”, записаних у с. Серафинці.
42. В.Тойя. “Концертна хора”.
43. А.Петерсон. “Галоп і хора”.
44. М.Турчин. “Бойківські коломийки”.
45. М.Турчин. “Ранок в Карпатах”.
46. М.Турчин. “Українська полька”.
47. М.Турчин. “Фантазія на українські народні мелодії”.
48. В.Стефанюк. “Весела полька”.
49. В.Стефанюк. “Карпатська мозаїка”.
50. В.Стефанюк. “Коломийки”.
51. І.Захарія. “Сюїта на теми народних мелодій”.
52. І.Арсенич. “Карпатські візерунки”.
53. Б.Погонич. “Бойківські візерунки”.
54. В.Дмитрів. “В’язанка бойківських народних мелодій”.
55. В.Дмитрів. “Фантазія на українські народні пісні”.
56. В.Григорчак. “В’язанка гуцульських мелодій”.
57. О.Камінський. Фантазія на теми українських народних обрядових мелодій “На Купала”.
58. О.Камінський. “Бойківська забава”.
59. О.Москаль. “Віночок українських народних пісень”.
60. Б.Ровенко. “В’язанка українських народних мелодій”.
61. Р.Шумей. “Бойківські візерунки”.
62. М.Ковцуняк. “Візерунки Карпат”.

Вокально-інструментальні композиції

1. Українська народна пісня “У милого очі сині”. Інструментування Д.Загороднього.
2. “Вірю в любов”. Сл. і муз. В.Ткачука. Обробка М.Турчина.
3. “Лілея”. Обробка С.Орла.
4. “Як єм була мала”. Обробка С.Орла.
5. “Гуцульська коліскова”. Сл. нар., муз. С.Орла.
6. Українська народна пісня “Якби я мала крила орлині”. Інструментування Я.Тринчука.

7. Українська народна пісня “Гандзя”. Інструментування І.Микитюка.
8. І.Франко І. “Ой ти дівчино, з горіха зерня”. Інструментування М.Марківа.
9. О.Білаш “Два кольори”. Інструментування В.Кисіля.
10. “Пісні з тої Лемківщини”. Обробка І.Лопуха.
11. Українська народна пісня “Ой весною зеленою”. Обробка В.Григорчака.
12. Українська народна пісня “Приймаченько”. Обробка В.Григорчака.
13. Українська народна пісня “Ой на горі два дубки”. Обробка О.Камінського.
14. Українська народна пісня “Ой у саду вишня”. Обробка Д.Іллієвича.
15. Українська народна пісня “Ішов козак потайком”. Обробка Є.Бідака.
16. Лемківська народна пісня “Наша Анничка”. Обробка О.Москаля.
17. “В полонині скрипка грає”. Сл. Григорака, муз. Костенка. Обробка Б.Ровенка.
18. Українська народна пісня “Ой під вишнею”. Обробка Т.Малиша.
19. “Зоре моя, вечірня”. Сл. Т.Г.Шевченка. Обробка В.Дутчака.
20. “Отчий дім”. Сл. М.Хамця, муз. В.Дутчака.
21. “Ти скажи, ватаже”. Сл. М.Хамця, муз. В.Дутчака.
22. Українська народна пісня (улюблена пісня Т.Г.Шевченка) “Ой зійди, зійди ти, зіронько, та вечірня”. Інструментування Л.Никорака.
23. Українська народна пісня “Ніч яка місячна”. Інструментування Л.Никорака.
24. Українська народна пісня “Гандзя”. Обробка П.Терпелюка.
25. Українська народна пісня “Місяць і зіроньки”. Обробка В.Стефанюка.

В статтє изучаються роль и место фестиваля оркестров народных инструментов “Кобзарские струны” в процессе возрождения, сохранения и пропагандирования традиций народно-инструментального исполнительства Карпатского региона.

Ключевые слова: фестиваль, оркестр народных инструментов, концертное исполнительство, аматорское искусство, традиция.

In the article a role and place of festival of orchestras of folk instruments are studied “Kobza-player strings” in the process of revival, maintainance and propaganda of traditions of the folk-instrumental performance of region of Carpathians.

Key words: festival, orchestra folk instruments, concerto performance, amateur art, tradition.

УДК 78.087.684

Ольга Фабрика-Процька

“БЕСКИД” – ОБЕРІГ ЛЕМКІВСЬКОГО ПІСЕННОГО ФОЛЬКЛОРУ

У статті аналізується історичний шлях становлення та творчої діяльності лемківської хорової капели “Бескид” (Івано-Франківськ). Визначено основні засади формування виконавської політики колективу впродовж усього його функціонування. Авторка відзначає роль концертної діяльності, досліджує жанрові площини репертуару хорової капели в збереженні традицій лемківської пісенної культури на сучасному етапі. Як додаток пропонується перелік репертуару хору “Бескид” за жанрами (твори на слова Т.Шевченка, різнохарактерні народні пісні, колядки й щедрівки, духовні зразки, твори сучасних композиторів).

Ключові слова: лемки, хорове мистецтво, народна пісня.

Історія, культура та побут українських субетносів є невід’ємними складовими національної культури в цілому. Жодна етнографічна група українського народу у ХХ столітті не зазнала стільки горя і трагедій, як лемки. Доля української Лемківщини, як відомо, склалася трагічно, а насильницька депортація лемків після Другої світової війни призвела до цілковитого руйнування етнокультурного середовища регіону. Упродовж 1944–1946 рр. на підставі “Угоди між Урядом Української Радянської Соціалістичної Республіки і Польським Комітетом національного Відродження про евакуацію українського населення з території Польщі до УРСР і польських громадян з території УРСР до Польщі” (від 09.09.1944 р.) на Схід було депортовано 483 808 осіб і розсіяно майже по всіх областях України. Тисячі лемків у 1946–1947 рр. повернулися в Галичину, ближче до Карпат. Ті, що залишилися на Закарзонні – 140 577 осіб, під час сумнозвісної акції “Вісла” (29 квітня – 12 серпня 1947 р.) були депортовані на Захід – на колишні німецькі території, що відійшли до Польщі.